

Emilio PLATTI

Dominicaan en islamkenner

Na de aanslagen in Zaventem en Brussel ontdekten de grote media in Frankrijk dat een van de beste kenners van de grond van het islamitische radicalisme een Vlaamse dominicaan uit Ronse is, die bovendien de islam leerde kennen in Molenbeek. Van de hand van Emilio PLATTI verscheen onlangs het toegankelijke *Islamisme. Modern islamitisch radicalisme* (Averbode).

‘Molenbeek ‘opkuisen’? Maak liever een omvattende analyse’

Erik DE SMET

In PLATTI'S werkkamer, acht hoog in het dominicanenklooster in Leuven, prijkt een grote kaart van het Midden-Oosten. Dat is dan ook zowat zijn tweede thuis, aangezien hij de voorbije jaren zes maanden per jaar woonde en werkte in de Egyptische hoofdstad Caïro, om er de intellectuele gronden van de islam te bestuderen. „Net zoals in de Kerk anno 1960 wordt in de islam de nood aangevoeld van een *aggiornamento*, een ‘bij de tijd brengen’.”

–Hoe kwam u eigenlijk in Caïro terecht?

Door een samenloop van omstandigheden. In de jaren 1960 werd ons bestaan als dominicaan een stuk vrijer. Daardoor kon ik vanaf 1969 via de Universitaire Parochie als vrijwilliger aan de slag in de *Foyer des Jeunes* in Molenbeek, bij Marokkaanse jongeren die pas in ons land waren toegekomen. Als zoon van een Italiaanse immigrant sprak me dat sterk aan. Tegelijk suggereerde een prof in Leuven dat ik me in ons dominicaanse instituut in Caïro zou toeleggen op de islam. Dat was in 1953 opgericht als een katholieke instelling in het hart van de islam, oorspronkelijk om de Arabische grondlaag van de middeleeuwse theologie te onderzoeken. In 1972 mocht ik er voor het eerst een half jaar verblijven en dat bleef ik sindsdien doen, ook toen ik nog les gaf aan de KU Leuven. Nu ben ik er de oudste.

–Een foto die u in 2011 zelf nam van islamitische extremisten die op het Tahrirplein in Caïro betogen tegen meer democratie siert de cover van uw jongste boek. Hoe kijkt u naar het geweld dat daarop volgde?

Toen ik in 1972 aankwam in Egypte, droegen in Caïro de meisjes broeken en minirokjes. Tegenwoordig dendert er een tsunami van extremisme door de islamwereld, waarbij almaar vaker grof geweld wordt gebruikt. Ik las het niet enkel in de boeken die ik voor ons instituut sprokkelde op Arabische boekenbeurzen, ik zag het met eigen ogen. En vergis je niet, het radicalisme van Al-Qaida of Islamitische Staat heeft diepe intellectuele wortels. Die blootleggen, beschouw ik als mijn missie. Bedoeling van alle extremisten is een nieuwe ‘gouden tijd’ voor de islam inluiden door zich te verzetten tegen de westerse moderniteit. De islamisten pro-

Emilio Platti: „Wat de islam betreft, blijven onze politici koppig lokaal denken.” © Mine Dalemans

pagieren een eenvoudige identiteit en een welomschreven religieuze praktijk. Wie niet meedoet, wordt buitengesloten. Islamisten deinzen er niet voor terug *kafirs*, ongelovigen, uit te moorden, soms op barbaarse wijze. Ik schrik niet van de misdaden van IS. Die zijn de uiterste consequentie van de exclusieve aanspraken van het

„De islam verkeert in een diepere crisis dan het christendom”

islamisme, dat ik al sinds 1990 bestudeer in Korancommentaren. Het Westen werd te laat wakker en onze politici blijven koppig lokaal denken. Molenbeek ‘opkuisen’? We zouden meer gebaat zijn bij een meer omvattende visie en dito aanpak.

–Wat doe je intussen met jongeren die zich in onze steden strikt islamitisch kleden en aldus een radicale islam lijken te propageren? Ze hun weg laten zoeken. Dat Salah Ab-

desalam en Mohamed Abrini zich op het laatste nippertje bedachten en zich dan toch niet opbliezen, bewijst volgens mij de oppervlakkigheid van hun religieuze motieven. In Caïro zowel als hier ken ik jonge vrouwen die zich van kop tot teen in het zwart kleden, maar die in hun hart niets moeten hebben van de strikte islam. Ze sluiëren zich om door de mannen met rust te worden gelaten. Op de duur zullen volgens mij heel wat islamitische jongeren atheïst worden en religie in het algemeen afzweren.

–Toch lijkt voor velen onder ons de islam te bloeien en het christendom te tanen. Klopt dat beeld dan niet?

De islam verkeert in een diepere crisis dan het christendom, waarbij gematigde moslims zich voortdurend moeten weren tegen extremisten. Wat er nu in Syrië en Irak gebeurt, kun je vergelijken met het nazisme: een extreme ideologie ontspoorde en dat leidt tot oorlog. Het christendom vandaag is het resultaat van een revolutie tegen de Wet. Het worstelde zich los uit een ‘shariadenken’ waarin God bovenal

Wetgever is. Daardoor hebben christenen vandaag het niet moeilijk met op de rede gebaseerde wetten, maar betalen ze evenzeer een prijs met de secularisatie. Bij christenen vandaag dreigt God uit beeld te verdwijnen, terwijl Hij voor moslims regeert en de Wet stelt.

–U bekijkt de islam vanuit het geloof zelf. Wat doet dat met u als christen?

De voorbije maanden tolkte ik bij de vluchtelingen in het Maximiliaanpark in Brussel. Ik ontmoette een man uit Aleppo die me zijn verhaal deed. Dat herinnerde me eraan dat je mensen nooit mag reduceren tot ‘moslim’, ‘Syriër’, ‘vluchteling’. Je moet steeds het totale plaatje blijven zien. Ik geloof in een God die alles omspant. Jodendom, christendom en islam zijn alle drie Bijbels geworteld. Ze hebben veel gemeenschappelijk, maar ze zijn ook verschillend. Op spiritueel vlak, vanuit het godsvertrouwen, is dialoog heus wel mogelijk.